

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség: Morgó-utca 39. sz.

Kiadóhivatal: Morgó-utca 39. sz.

Megjelenik havonként kétszer.

Felelős szerkesztő:
GYÖKÖSSY ENDRE.

Főmunkatársak:
ZÖLD MIHÁLY, SZARKA LAJOS.

Kiadóhivatali főnök:
BÉRCZY LÁSZLÓ.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 korona.

Fél évre 2 „

Egyetemi és akadémiai polgároknak, önképző-
köröknek:

Egész évre 3 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A diáksajtóról.

Egyik fővárosi ujság az írta a tavalyi ifjusági harcok idején, hogy a diáksajtónál szükségtelenebb holmi nem képzelhető, mert egyfelől veszedelmes, másfelől pedig nevetséges dolog, ha a diák ujságba ír.

Mi, akik magunk is diákok vagyunk, talán legjobban érezhetjük, hogy igenis szükségünk van egy és száz ok miatt diáksajtóra. Hangsúlyozzuk, hogy diáksajtóra, ennek a szónak legszorosabb és legnemesebb értelmében. Olyan diák-ujságok kell, hogy alkossák azt a diáksajtót, melyekből ki legyen zárva minden, ami nem a mi világunkba való, ki legyen zárva minden, ami a ifjusági élet keretein kívül esik, politika, vallás és minden más szempont. Ne szolgáljanak azok az ujságok más célt, mint a magyar ifjusági élet száz rendezetlen kérdésének, feladatának munkálását, megoldását. Idején való gondolkodni ezekről a dolgokról, mert sajnos, hogy a mostani diáksajtóról a fentebb említetteket nem lehet egész jó lélekkel elmondani. Talán a legnagyobb hibánk, hogy sokszor, mint azt a közel multban is tapasztalhattuk, a közéletünket társadalmilag, politikailag foglalkoztató mozgalmak hatása alól annyira nem tudunk szabadulni, hogy a nagy fővárosi lapok mintájára az ifjusági lapok is ezen mozgalmak szolgálatába állanak. És így történik, hogy ott, a hol olyan kérdéseket kellene vitatni, melyek hozzánk közel állanak s amelyek laza, szervezetlen, egység nélkül szükölködő ifjusági életünknek nyílt sebeit képezik, azokon a hasábokon, sokszor a Times-hez illő hangon olyan dolgokat vitatunk, amelyekhez legtöbb esetben látóköörünk szük, tapasztalásunk fogyatékos, ítéletünk alapossága kétes.

Hogy a diáksajtó hazafias legyen, arról felesleges szót ejteni. Fiatalok vagyunk s fiatalságunkhoz illően hevesebb, hangosabb az a szeretet, melylyel ehhez a földhöz, nemzetünkhöz, fajunkhoz, történelmi hagyományainkhoz ragaszkodunk. Ám,

hogy ezt a szeretet unos-untalan emlegessük, bizonyítgassuk, azt hiszem, nem kelléke a magyar diáksajtónak. — Szívünkben, vérünkben, munkánkban, melylyel a jövőre előkészülünk, mindig ott legyen ez a szeretet; ajkunkon, tollunkon csak akkor, ha az alkalom úgy kívánja. S ép az a baj, hogy sokszor a napi politika kérdéseit is ilyen alkalmaknak tekintjük s felettük összekülönbözve tul akarjuk kiabálni egymást a haza és fajszeretet emlegetésében.

De ne legyen egyéb szerencsétlenség ennél. Csakhogy van. Talán épen az említetteknel fogva mostani diáksajtónk sokszor szemelől téveszti, elhanyagolja a kisebb célokat. Sokszor emlegetjük, hogy a magyar ifjusági életben nincs meg az a szoros egység, kapcsolat, amely valamely mindnyájunkat érdeklő kérdés megoldásához olyan szükséges volna. Pedig ezen az állapoton épen a diáksajtónak volna feladata segíteni. A diáksajtónak feladata lenne, hogy hasonlóan az emberi idegrendszerhez, érzéseinket, eszméinket, terveinket közvetítse, hogy közelebb hozzon bennünket egymáshoz, a mellett, hogy az egyes főiskolák, diák-központok helyi érdekeit, feladatait sem hanyagolná el. Mind-ezeketől még mindig nagyon messze vagyunk. — Rajtunk kívül eső okok miatt nem értjük meg egymást könnyen, de annál készebbek vagyunk harcba menni, a békés tárgyalások helyett, ha egy-egy mindnyájunkat érdeklő kérdés kerül felszínre.

Most, hogy a kassai diákgyűlés felvette a megvitatandó dolgok közzé a hivatalos diák lap kérdését s ennek a kérdésnek előadása épen nekünk debrecenieknak jutott, önkéntelen eszünkbe jutnak diáksajtónk fogyatékoságai. A hivatalos diák lapnak megalkotása egy lépéssel közelebb hozna bennünket azokhoz a célokhoz, melyeket a diáksajtónak szolgálnia kell. Nagyon fontos és sürgető ez a dolog. Adja Isten, hogy megvalósításában mindnyájan egyek legyünk.

Milotay István.

Az Akadémiai Körről.

Ifjúsági nagy gyűlésünk novemberben volt. Ott határoztuk el, hogy mozgalmat indítunk régi 48-as diákzászlónk visszaszerzésére s hogy e mozgalom sikeresen indult meg, bizonyítja e számban erről írott tudósításunk; ott határoztuk el, hogy ünneplő öltözetnek magyar ruhát csináltatunk s hogy ez mennyire sikerült, többször megírtuk lapunkban s a mi több, még a magyar táncsal is összekapcsoltuk e mozgalmat; — ugyancsak itt határoztuk el azt is, hogy megalakítjuk az *Akadémiai Kört*. Jelen alkalommal arról akarok megemlékezni, hogy mit tettünk, — helyesebben mit nem tettünk, — hogy ez az álmunk valóság legyen, jobban mondva, hogy soha meg ne valósuljon! E sorok írója is tagja annak a bizottságnak, amely bizottságot az ifjúsági gyűlés az előkészítéssel bizott meg s így ha vádolja a bizottságot semmittevése miatt, félig-meddig önnönmagát is éri a vád. Nézzük hát, hogy mit is csináltunk. Egyszer — igen csak egyszer — összejöttünk s ott megbiztuk Fráter Ernőt, hogy készítse el a karácsonyi szünidő alatt a leendő *Akadémiai Kör* alapszabályait s egyszersmind kérdezze meg a tanári kart, mint

testületet, hogy helyesli-e azt, hogy a debreceni kollégium akadémiai ifjúsága megalakítsa az Akadémiai Kört? — S ugyancsak elhatároztuk, hogy Karácsony után összejövünk, hogy megvitassuk az elkészített alapszabályok minden pontját s esetleges pótlásokkal, törlésekkel, javításokkal tökéletesítve a tanári kar elé terjesztjük, hogy az megerősítse. És még a mai napon is ott tartunk, hogy össze akarunk jönni — rendesen minden szombaton — hogy az elkészített (?) alapszabályokat megvitassuk. E sorok írója sokszor sürgette a bizottság összehívását, de eleinte avval tölték mindig messzebb-messzebb annak idejét, hogy nem küldték meg sem a pestiek, sem a kolozsváriak, sem a selmecbányaiak alapszabályaikat, aminek alapján el lehetne indulnunk. Majd különböző okokból mindig elmaradt a rendesen szombatira kitűzött összejövetel. S mikor már husvét után többen sürgettük, — mondhatom — követeltük a bizottság összehívását, avval a hírrel sujtottak le bennünket, hogy hiábavaló minden nemes törekvésünk, mert a tanári kar, ha elvben hozzá járulna is az Akadémiai Kör megalakításához, de semmiképen sem támogatandja az ifjúság e mozgalmát. Az elfojtott keserűség, majd a szánakozó mosoly szállt arcunkra szívünk mélyéből!

Ime: egy égetően szükséges, fontos kérdést akar megteremteni a buzgólkodó ifjúság s a tanári

T Á R C A.

Balog Eszti.

I.

„Össze van a búza rakva
Keresztbe, keresztbe,
Balog Eszti édes szentem
Eressz be, eressz be.
Orgonafa a kertünkben
Régen elvirágzott,
Hoztam neked gyenge selyem
Leander virágot.

Barna legény, gazda legény
Édes, tüzes csókja,
Balog Eszti ablakát is
Kinyitja egy szóra.

*

„A csizmámra rézsarkantyút
Veretek, veretek,
Hadd tudják, hogy szőke kis lányt
Szeretek, szeretek.
Balog Eszti, szegény vagyok,
Te vagy a tudója,
Mégis, mégis ha szeretlek
Mit tehetek róla?“

„Szegény legény, gyere csak be,
Ölelő kar vár rád,
Betakarlak, kebelem lesz
Fejedalja, párnád.“

*

Balogék az almafáról
Üznek egy madarat,
Azt dalolja mindig, mégis,
Balog Eszti két legényt is
Hiteget, csalogat.

kar nem akar munkájában segítségére lenni! Hogy lehet ez?

Hiszen ha az ifjuság nem indította volna meg e mozgalmat, akkor a tanárkarnak magának kellett volna figyelmeztetni őket erre, mert a tanárok talán nemcsak azért huzzák a jó fizetést, hogy megköveteljék a hallgatóktól, hogy előadásaikra eljárjanak s vizsgálzzanak, de lelkiismeretük nyugalma csak akkor lesz jutalmok, ha iparkodnak az ifjuságnak az órákon kívül eső időben olyan otthont teremteni, ami megmenti őket a züllés ezer piszkos termétől!

Nem is hihetem el a debreceni akadémia tanáraitól, hogy ők nem kívánnák a lelkiismeret nyugalma!

De hát akkor, miért nem jönnek az ifjuság segítségére?

Én úgy hiszem, hogy azért, mert nem ismerik az ifjuság életét az akadémián kívül s nem ismerik az akadémia kebelében fennálló egyletek elégtelenségét, hiányosságait.

Ne törődjünk hát mi egyelőre a tanári kar véleményével az Akadémiai Kört illetőleg. Gyűljünk össze: csináljuk meg az alapszabályokat. Akkor ami lelkiismeretünk nyugodt leszen.

Adják át megerősítés végett az elkészített alapszabályokat a tanári testületnek. De, hogy még jobban megnyugtassuk magunkat: több tagból álló

küldöttséggel keressük fel lakásaikon az összes akadémiai tanárokat, a püspököt s az egyházkerületi főgondnokot, rajzoljuk le előttük hiven nyomorúságos ifjusági életünket s akkor ha megismerik azt, nem hiszem, hogy közönyösségükkel megakaszszák kiviendő tervünket, sőt erős a hitem, hogy összefogott buzgalommal ők iparkodnak majd legjobban, hogy mihamarabb meglegyen az *Akadémiai Kör!*

De annyi bizonyos, hogy akkor elmondhatjuk — akár segít, akár nem a tanári kar — hogy megtettük kötelességünket!

Orgonavirágok.

I.

Ismét a régi, régi emlék,
Mintha csak újra együtt lennénk,
Te hófehér kedves ruhádba...
Nyilik az orgona virága.

Keresem nyomodat a porba',
Pedig az idő rég behordta.
Valakit várok édes lángba...
Nyilik az orgona virága.

Te meg valahol messze, messze,
Vársz valakire minden este...
Miért is hogy nekünk mindhiába
Nyilik az orgona virága...?

II.

„Édes anyám lelkem, liliumot szedni
Kimegyek a tóra.
Itthon leszek én úgy
Esti harangszóra.

Kérlette az anyja, nem hajlott a szóra,
Kiment Balog Eszti
Alkonyat is volt már
Liliumot szedni.

A nagy kerek tónak égő liliummal
Tele van a széle,
Eszti csak a szebbet
Válogatta, nézte...

Emezt a szökének, amazt a barnának
A kalapja mellé,
Másikat... ott beljebb,
Ablakába tenné.

S a lilium hívja, egyre beljebb, beljebb,
Nád összesug, zizzen,
Egyszer csak, egyszer csak
Elmerül a vízben...

Özvegy édes anyja, várja, várja egyre,
Hazajön a lánya
Esti harangszóra,
De hiába várja.

*

Balogné az almafáról
Üldöz egy madarat,
Azt dalolja mindig, mégis,
Igy jár aki két legényt is
Hiteget, csalogat.

Kató József.

II.

A sorsotokat tudom régen:
Virítani mosolygó fényen
Egy néhány rövid napon át
S napsugártól mámorba esve,
Meghaltok egy tavaszi este,
S behintitek az út porát.

A sorsotok ah úgy fáj nékem,
Megillet mintegy példaképen
És eszembe jut valami,
Édes reménynek, édes váagnak
Sorsa, mi a nyíló virágnak:
Elhervadni, lehullani.

III.

Vajh mért is jöttél az útamba
Holott nem is kerestelek?
Azon a csendes nyári este
Mért is találkoztam veled?

Vajh mért dobogott fel a szívem
Mikor először láttalak?
S miért is néztem a szemedbe
Ott a virágos fák alatt?...

Milotay István.

Színház, művészet, zene.

A képviselő úr. Rákosiék legsikerültebb bohózata a »Képviselő úr«. Nem azért mondjuk ezt, mintha ebben volna a legtöbb kacagtató jelenet, a legtöbb sikamlós édesség, s a helyzetek összevisszaságából keletkező legtöbb mulattató fúrçaság, de mert a legcélzatosabb. S így nemcsak azért indokolt, hogy agyonkacagtatta a közönséget, hanem hogy éles, de mulattató csipkedései tanítsa is, hogy ostorozza kacagás közben is a társadalom bűneit, hibáit. Bodolai Károly magánzó, hogy legyen valami »foglalkozása« — képviselőnek akarja magát megválasztatni, ha husz ezer forint árán is, bár azt bizonyítja felesége, hogy a képviselőség sem »foglalkozás«. S mikor helyette névrokonát Bodolai Károlyt választják meg követnek, aki közönséges világcsaló, korhely s aki tévedésből jutott az országházba (s itt van az első vágás: bárkit is megválasztanak képviselőnek, ha — pénze van, mert hiszen azt a Bodolai Károlyt választották most is meg, aki a husz ezer forintot fizette s hogy ki beszélt nekik összevissza mindenféle ostobaságot, azzal a választók nem törődtek) — ezzel a Bodolai Károlylyal aztán a legigazabb s a legkacagtatóbb dolgokat mondatják el a szerzők. Mikor először ment el a párt-

Petőfi Zoltán.

— (Régi diákélet.) —

A „Debr. Főisk. Lapok“ eredeti tárczája.

(Folytatás.)

III.

Első éves joghallgató voltam Pozsonyban, mikor Petőfi Zoltánnal két év után először s egy-szersmind utoljára találkoztam.

Juniusi délután történt. Végig dőlve diványomon, olvastam a római jogot s egyszer csak kopogtat valaki. Kopottas, de jó vászon ruhában, poros, szürke kalapban, rongyos cipőben (lábujjai is kilátszottak) lép be szótlanul az illető. Egy pár percig hallgattunk. Nem tudhattam, csavargó-e, avagy tisztességes ember? Kezében egy útszélen tört s megtisztogatott galyat forgatott. Halálsápadt arca a tüdőbaj eltagadhatatlan jelét árulta el.

— Nem ömersz Muzi? — kérdé szinte síró hangon. Megdőbbenve ismerem meg a hangot.

— Te vagy Zoltán?

Azzal egymás nyakába borultunk s úgy sírtunk, mint a gyermekek.

Mi a bajod Zoltán? Mi vagy? Ilyen ruhában? Ilyen rongyos cipőben? Petőfi Zoltánt nem így rajzoltam én a lelkembe! Hol vannak gyönyörű szép magyar ruháid? Hová szállt arcod piros tüze?

Köny ragyogott szemében s elmondta, hogy színésznek csapott fel Szolnokon. Fél évig kóborolt velők az országban szanaszét. Ott maradt a ruhája is... ott maradt az egészsége is. Ott kapott tüdő bajt. Ott lett koldus.

— Nem sokáig élek már én Muzi! Nem leszek 26 éves, mint az apám... szegény jó apám, minek is kellett olyan korán elvesznie.

Sírt... zokogott...

Vigasztaltam, de mit ér az olyan vigasztaló, aki maga is könnyen elpityeredik.

Azután elmondta, hogy most Olaszországból jön s hogy Béctől Pozsonyig gyalogolt, ahol találkozott bátyámmal, az mondta meg neki, hogy hol lakom.

körbe, azt kérdezik tőle, tud-e kártyázni? (mert hiszen sok képviselő mást se tud.) Majd mosolyogva beszéli el korhely barátjának, hogy mint fecsegett közbe, mikor a kormányelnök szónokolt, — mert hogy a képviselő, még jó szónok hírében is álljon, ahoz csak egy-két elmés, vagy ostoba közbeszólás kell, amin mindenki kacag s ha még a szerencse párbajhoz is juttatja az illetőt: akkor biztosította jövőjét. S mikor a megválasztott Bodolai, a másik Bodolai előtt el akarja mondani azt a szűz beszédet, amit a képviselőház majd először hall meg tőle, azzal torkolja le emez, hogy csak nem hallgatja meg azt a sok *szamárságot*, amit neki *kellett volna elmondania*, mert hiszen tulajdonképpen ő a képviselő. A »protekció«-t még ügyesebben ki nem gúnyolta senki, mint Rákosiék a »Képviselő úr«-ban. A megválasztott Bodolai urat megkéri egyik hitelezője, hogy jutassa be valami jó állásba a fiát, aki minden vizsgát kitüntetéssel tett le, a nagyságos úr meg is ígéri ezt, de aggodalmát fejezi ki, hogy ez sikerüljön, s oka csak az, hogy a fiú nagyon jeles ember, már pedig csak a szamar embereknek való s azokon segít a protekció. Ezután egyik korhely társa is kéri támogatását, s mikor elsorolja, hogy a középiskolából négyszer csapták ki s az ősi vagyont két év alatt elverte s a nagybátyja nyakán két évig élösködött, újongva jelenti ki a

képviselő úr, hogy ilyen kiváló tulajdonságok okvetlen eredményhez juttatják, ami be is teljesedik, mert például ennyi képzettség elég *egy tanfelügyelőnek* is. Kitűnően kigunyolt alak e darabban egy színházi trombitás, aki, miután megcsalta a felesége, a legnagyobb felháborodással keresi az elégtételt; de amikor váratlanul egyik nagynénikétől négy emeletes házat örököl, *kedves* felesége az Andrássy-úton, nemcsak hogy »fátyolt borít a múltra«, hanem a legnagyobb elszántsággal síkra száll felesége »becsületéért« (házáért.) S hogy ezt Rákosiék mind el tudják mondani *egy* darabban *egy* este, úgy hogy mi kacagunk, kacagunk, az az ő isteni tehetségükből magyarázható. Múltunk, kacagtunk, tanultunk s tapsoltunk. (ss)

Diák élet.

Thallóczy levele diákzászlónk ügyében. Midőn a Debr. Főisk. Lapok 10-ik számában közzétett cikkemben beszámoltam azzal, hogy mit tettem addig elkobzott ifjusági zászlónk visszaszerzése érdekében, jeleztem azt is, hogy további tervem az, hogy írásbelileg fölkeresem Bécsben élő hazánkfiát, Thallóczy Lajost s megkérem, hogy az udvari gyűjteményben nézzen utána, vajjon ott van-e zászlónk, vagy sem, s kutatásai eredményéről bennünket értesítsen.

Adtam neki egy pár jó cipőt, rendbe szedte a ruháját s átvezettem a jogász kávéházba: a Széchényibe. Bemutattam barátainknak s mulattunk — reggelig.

Másnap a helyi lapok már írták, hogy itt van Petőfi Zoltán, hogy a Szél-utcában 9-ik házszám alatt lakik. Ez volt az én lakásom. S az nap délután többen sétálgattak ott, mint azelőtt, hogy hátha megláthatják Petőfi Zoltánt.

Három napig volt velünk. Jól mulattunk. A bort itta most is... De mikor az első pohárral felhajtotta, csupa tűz lett sáppadt arca. De a halál ott ólálkodott a tüzipiroság alatt is... Szegény Zoltán felejtette betegségét s a víg cimborák között dalolt, szavalt, mulatott.

Harmadik nap délutánján utazott Pestre vonaton, miután mi összeadtuk neki az útiköltséget, de mivel mint közadakozást nem fogadta volna el, én adtam át neki, mint a magamét. Mikor elbúcsúztam tőle, szinte zokogva mondta:

— Isten veled Muri. Nem látjuk egymást többet.

De még egyszer fogsz rólam hallani te is, az ország is, minden ujság azzal lesz teli, hogy meghalt Petőfi Zoltán a nagyköltő fia... Szegény apám... szegény apám!

Sokan kikisértük az állomáshoz, ahol a vonat indulásáig söröztünk. S mikor már beszállt, a cigány bandát kiállítottuk a vonat mellé, elhuzattuk Petőfi legszebb nótáját:

Árvalányhaj a süvegem bokrétája...

S mikor megindult a vonat, a Rákóczi-indulóval búcsúztunk el tőle — örökre.

Nem láttam többször. De még egyszer olvastam róla én is, az egész ország is, minden ujság azzal volt teli, hogy meghalt Petőfi Zoltán, a nagyköltő fia... Szegény Zoltán... szegény Zoltán!

*

Az öreg fiskális szeme könybe lábbad. Nagyot sóhajtott, még nagyobbat iszik, de akkor este nem bír Petőfi Zoltán emlékeitől megszabadulni. El-elsóhajtja: Szegény Zoltán... szegény Zoltán!

Gyököcssy Endre.

13a

E hó 15-én tehát levelet intéztem hozzá e tárgyban, melyre ő: Bécs, 1902. IV/18. kelettel a következőket válaszolta:

T. uram! IV/15. kelt szíves soraira egyelőre a következőket jegyzem meg:

Első sorban meg kell tudni, hogy a zászlót az 1850 – 54 fennállott katonai uralom foglaltatta-e le, vagy pedig a helytartóság? Az a körülmény, hogy főhadnagy foglaltatta le, a mellett szól, hogy a dolog az u. n. akkori »magyar hadparancsnokság« részéről történt. Nyomozni kell tehát Budán s Bécsben: két helyen is. Ezt már megindítottam.

Csak akkor mehetünk odább, ha az elkobzási rendeletet és csatolmányait megjeljük. Ezen a nyomon kereshetjük, hogy hová került a zászló.

Ha Bécsbe került, azt már most is mondhatom, hogy a kincstárba *nem* került. Csak az u. n. hadi muzeumban lehet. Ennek végére járok.

Legyenek nyugodtak, jó kézben van kérelmek. Ha nem találunk rá a nyomra, s a zászló elkallódott, ez is osztályosa a sok ereklénynek. Ha megjeljük, az esetben megmondom a módját, mit kell tenni. Egyelőre ennyit mondhatok megnyugtatóul, hogy, ha kissé elhúzódna a dolog, ne türelmetlenkedjenek.

Szíves üdvözléssel

Thallóczy Lajos.

Feleslegesnek tartom, hogy e szép levelet fejtegető magyarázatokkal kísérem. A nyilvánosságra azért hozom, hogy mindenki tudomást szerezhessen ügyünk állásáról. Csak azt jegyzem meg, hogy a levélnek meleg hangja, az a lelkes buzgóság, mely a levélnek minden egyes sorából visszatükröződik, az a széleskörű, minden irányú nyomozódás, melyet idegenben élő nagy hazánkfia zászlónk föl kutatása érdekében megindított, zálog nekünk arra nézve, hogy valóban jó kézben van kérelmünk, hogy Thallóczy Lajosban megtaláltuk idegenben is azt a magyar embert, aki a mi ügyünket, mint a magáét, magyar szíve minden lelkesedésével igyekszik diadalra juttatni; zálog nekünk arra nézve, hogy ha talán huzamosabb idő multán is, de ha meg van, elvégre ismét magunkénak mondhatjuk elkobzott ifjúsági zászlónkat.

Szarka Lajos.

A kassai országos diákértekezletet előkészítő gyűlés Budapesten. A Kassán május 15—22 közt rendezendő diákgyűlés előkészítésére, illetőleg a gyűlés időpontjának, tárgysorozatának s más, a diákgyűléssel összefüggő kérdések barátságos megbeszélésére,

ápril. 19-én értekezletre hívta össze, a gyűlést előkészítő-bizottság az ország főiskoláinak ifjúságát. A budapesti képviselőkön kívül, 5 akadémia küldött megbízottakat. Debrecen Fráter Ernő joghallgató képviselte. Az *Egyetemi-Kör* helyiségében tartott gyűlés elnöke, Horváth Aladár megnyitó szavai után, Iváncsy Bélakassaielnök hívta meg a diákgyűlést Kassára skérte az értekezletet, hogy útbaigazítással segítsenek az előkészítő-bizottságnak. A gyűlés feladata barátságos megbeszélés, az egyes ellentétes elemek között levő viszálykodásnak, még a gyűlés előtt való elsimítása lévén, hogy ott aztán a békét semmi se zavarja, a gyűlés lefolyása ennek megfelelően sima volt, a határozatokat mind egyhangulag hozták.

A budapesti és debreceni theologiai-akadémiák bejelentése dacára, a diákgyűlés időpontját május 15—22-ről eltenni nem lehetett, mert e napokba eső pünköst ünnepen, úgy az előkészítő-bizottság, mint Kassa városa nagyszabású ünnepélyeket tervez, amire csak ezek a napok célszerűek.

A kiküldöttek számarányára vonatkozólag, a múlt évi selmeci diákgyűlés határozatát újították fel. Budapest 50, Kolozsvár 20, minden más akadémia 5 képviselőt küldhet. Debrecen már a múlt évben sérelmesnek találta magára, hogy 5-6-szorta kisebb akadémiák vele egy színvonalon legyenek. Debrecen képviselője hát most is felszólalt ez ellen és így az előkészítő-bizottság a debreceni jogakadémia számára 8 kiküldöttet állapított meg.

A diákgyűlés tárgysorozatára vonatkozólag általános óhaj volt, hogy ellentétben a többi diákgyűléseknel követett szokással, melyek mind a tárgyhalmazban fultak el, Kassán kevés, de fontos ügyekben határozzanak. Ez az egyetlen eszköze annak jelen viszonyok közt, hogy a határozatok ne csak papíron maradjanak. Eddig odaváló és nem odaváló ügyekben határozott a diákgyűlés, végrehajtva pedig soha sem lett semmi. Idakéry Győző, egri kiküldött indítványára a diákgyűlés tárgysorozata ez lett: 1. A kiküldöttek megbízásainak érvényesítése. 2. Jelentés a selmeci diákgyűlésről. 3. Jelentés a budapesti és vidéki egyesületek működéséről. 4. A »Rákóczi-memorandum« tárgyalása. 5. A »Corda Fratres« ügye. 6. Népegyetem, diákothon, diáksajtó, diákjelvény. 7. Országos magyar diákszervezet.

Az egyes számokra előadókul a következő főiskolák határoztattak meg, illetőleg a Rákóczi-mozgalom és a Corda Fratres ügyét Budapest, a diáksajtó ügyet Debrecen, a diákjelvényt Selmec-

bánya, a diákszövetséget Eger adja elő, a többi számot Kassa osztja ki az egyes főiskolák között.

Az egyes megbeszélendő kérdések tényleg legfontosabb és legsürgősebb kérdései a magyar ifjúságnak. Több diákgyűlés tárgysorozatába fel voltak már véve, beleértve egy csomó jelenték-telen ügy közé és ezek miatt aztán a határozatok csak papíron maradtak. Most itt az idő, hogy Kassán komolyan hozzálassunk megvalósításukhoz.

A hittanhallgatók országos diákgyűlése. Megírtuk lapunk legközelebb megjelent számában, hogy a hittanhallgató ifjúság április hó 12-én tartott gyűlésén elhatározta, hogy a magyar protestáns hittanhallgatókat — engedve a több akadémia részéről kifejezett óhajtásnak — folyó évi május hó 22. és 23-ik napjaira, gyűlésre hívja össze Debrecenbe, a magyar kálvinisták Rómájába. E gyűlés az országos gyűlésre való előkészületek megtétele végett Nánássy Lajos elnökle alatt bizottságot is küldött ki, melynek tagjai lettek: Harsányi Pál, Szücs László esk. felügyelők, Juhász Elek, Szinok Zoltán 3 th., Kónya Gábor, Pálúr Miklós 2 th., Erdei Károly és Papp László 1 th.-ok.

E bizottság április 14-én nagy körültekintéssel foglalkozott az országos gyűlés kérdésével s arra a meggyőződésre jutott, hogy a debreceni hittanhallgató ifjúság, minden nagyobb anyagi megerősítés nélkül, szívesen láthat a vidéki akadémiák részéről minden 15 hallgató után egy-egy képviselőt.

A kiküldött képviselők május hó 22-én érkeznek s akkor nap este ismerkedési estély lesz. Másnap 23-án, délelőtt 8 órakor kezdődik istentisztelettel a »konferencia«, melyen a nagy közönséget is szívesen fogadják. Az országos gyűlés tárgysorozatjának tüzetes megállapítása után szóba került egy protestáns felolvasó estély rendezése, e tervet azonban később mellőzték.

Az előkészítő bizottság munkáját, javaslatait az április hó 15-én tartott ifjúsági gyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadván, e határozatot a bizottság közölte a vidéki theologiai intézetekkel s egyszerűsmind kérte ezeket, hogy a kiküldött képviselők nevét, valamint annak nevét, aki a bizottság által kiosztott szerepet, illetőleg előadói tisztet betölti, a lehető legrövidebb idő alatt közöljék.

E felszólításunkra kaptuk aztán a tudósítást, hogy *Budapestről* Kósa Ferenc, Bocsor László, Somogyi Zoltán és Izsák Ferenc, *Eperjesről* Kalanda Gyula és Belicza András, *Kolozsvárról*

Kónya Kálmán, Máthé Gyula, Bálint Ferenc, Izsák Aladár és Ravasz László, *Pozsonyból* Kiss Béla és Kardos Gyula, *Sárospatakról* Beke András, Csabay Pál, Hubay Bertalan és Zajdó László, *Sopronból* pedig Takács Elek és Németh Károly lesznek a képviselők.

Sajnalattal vettük tudomásul, hogy a *pápai* hittanhallgatók erre a gyűlésre képviselőket nem küldhetnek. A debreceni hittanhallgatók közül szavazati joguk lesz a gyűlésen a következőknek: Papp Lajos szénior, s.-lelkész, Kiss Tamás esk. fel., s.-lelkész, Nánássy Lajos 4 th., esk. fel., Szücs László 4 th., esk. fel., Kónya Gábor 2 th. és Erdei Károly 1 th.-oknak.

A gyűlés tárgysorozatát pedig így állapították meg:

A tiszántúli egyházkerület elnökségének (Kiss Áron püspök és gróf Degenfeld József főgondnok) és a debreceni ev. egyház elnökségének (Materny Lajos főesperes és Wesztér István főgondnok) üdvözlése után

1. Istentisztelet. Imádkozik Németh Károly soproni, templomi beszédet mond Kónya Kálmán kolozsvári hittanhallgató.

2. A protestantizmus szerepe a múltban és feladata a jövőben: előadja Hubay Bertalan sárospataki hittanhallgató.

3. A theologus *nevelés* szükségessége, előadja Kiss Béla pozsonyi hittanhallgató.

4. Milyen állást kell elfoglalnia a lelkésznek a társadalmi élet terén, előadja Papp Lajos debreceni főiskolai szénior.

5. Miképen valósítható meg a külföldi prot. theologusokkal való összeköttetés, előadja Belicza András eperjesi th.

6. A budapesti theologusok munkálata a legációi requirálásról, előterjeszti Bocsor László budapesti th. (A tavalyi konferencia határozata alapján.)

7. Jelentése az egyes theologiáknak, hogy a tavalyi Budapesten tartott konferencia óta micsoda munkásságot fejtettek ki az egyházi és vallásos élet terén. (A budapesti konferencia határozata folytán.)

8. *Nánássy* Lajosnak, a „*Közlöny*“ szerkesztőjének beszámolója.

9. Szerkesztő megválasztása a jövő isk. évre.

10. A debreceni kongresszus 5. számú jegyzőkönyvi határozatának módosítása. (Hogy konferencia *ne minden évben*, hanem 2 vagy 3 évenként tartassék.)

11. Intézkedés ugyancsak a debreceni kongresszus 6. számú jkvi határozatára nézve. (A zsinathoz intézendő memorandum ügyében a lelkész-minősítési törvény megváltoztatása iránt.)

A gyűlés végeztével díszebéd lesz az »Angol királynő« éttermében. Délután a gályarabok emlékoszlopának megkoszorúzása és a város nevezetességeinek megtekintése. Este pedig *theologus-majális*, melyről lapunk más helyén írunk.

A gyűlés alakuló-gyűlését május 22-én, d. u. 5 órakor tartjuk meg.

Ujra Debrecen fogadja tehát az ország protestáns theológiáinak ifjúságát. Nagy okunk volt tehát most arra, hogy feltétlenül tartsunk konferenciát, amint ez a programból ki is tűnik. Azzal a szíves barátsággal és vendégszeretettel fogadjuk pályatársainkat, melyről nemcsak Debrecen közönsége, de — lehet mondanunk — e város főiskolájának ifjúsága is méltán híres. Adja Isten, hogy legyen ez a gyűlés mindnyájunkra nézve erkölcsileg, szellemileg egyaránt hasznos és szívesen látott vendégeink a legjobb, legédesebb emlékekkel távozzanak el körünkől.

Szücs László.

A nemzetközi diákgyűlés Debrecenben. Mult hó 19-én Pesten tartott értekezlet alkalmából kiküldöttünk, Fráter Ernő érintkezésbe lépett a nemzetközi diákszövetség magyar osztályának elnökével, Szemenyey Kornéllal is. Már régebben felmerült az a terv, hogy a világ diákjainak hazánk egyes jellegzetes helyeit bemutassuk, a magyar néppel, a magyar művelődéssel őket alaposabban megismertessük, megcáfolva azokat a ferde híreket, amik külföldön rólunk elterjedtek. Debrecen erre a legalkalmasabb. Itt van a leghamisítatlanabb magyar faji jelleg, mely mindenre rányomta bélyegét e város falai között, itt van mellettünk a délibábos Hortobágy s végre Debrecen elég gazdag hozzá — és ez fődolog — hogy vendégeit pazar vendégszeretettel láthassa el.

Fráter Ernő említette Szemenyeinek, hogy Debrecenben nem idegenkednek a lerándulás eszméjétől s az ifjúság kész kezébe venni a dolgot, mozgalmat szívesen indít s abban állapodtak meg, hogy az egyetlen hivatalos kirándulása a gyűlésnek Debrecen lesz, hova — mint azt már megígérte — egyuttal lejön Wlassits Gyula közoktatásügyi miniszter, a gyűlés diszelnöke is.

A nemzetközi diákszövetség és Debrecen. Abból az alkalomból, hogy a szeptemberi nemzetközi diák-

gyűlés tagjai lerándulnak Debrecenbe, óhajtanó volna, hogy a Corda Fratresnek minél több tagja legyen főiskolánk falai között. E végből mozgalom indult meg s már is vannak többen, kik beiratkoztak. Ugyszólván ellenszolgáltatás nélkül — tagsági-díj egyszersmindenkorra 2 korona — élvezni minden tag a szövetség megszerzett és ezután is megszerzendő előnyeit, résztvehet a gyűléseken, ami annál fontosabb, mert az ez évi pesti gyűlés is igen érdekes és tanulságos lesz. Beiratkozhatni Fráter Ernő joghallgatónál.

Jogászmajális. E hó 12-én, hétfőn, majálist rendez jogakadémiánk ifjúsága. Az egész városban nagyszabású előkészületek indulnak meg s bizonyos, hogy az idei majális egyike lesz a legsikerültebbeknek, a mit a jogászok eddig rendeztek. A mulatságra a következő meghívót bocsátották ki:

Meghívó a debreceni jogakadémia hallgatói által segélyegyletük javára 1902. május hó 12-én, hétfőn, a nagyerdei Dobos-pavillon helyiségében rendezendő zártkörű »Majálisra.« — Személyjegy 3 korona. Családjegy 8 korona. Kezdeté 9 órakor.

A „Joghallgatók Önképzőköre.” mult hó 15-én kedden felolvasó ülést tartott, melyen Csáthy Dezső 2 jh. »A nemzeti fejlődés alapelveiről« értekezett. Ismertette a nagy Széchenyi ide vonatkozó nézeteit s rámutatott helyenként a nemzeti fejlődés jelenlegi irányára. — Fáy Arthur 3 jh. »A szándékról a büntetőjogban« című értekezésében kimutatta a szándéknak különböző értelmezését a kiválóbb büntetőjogi íróknál. A curia gyakorlatából is hozott fel néhány esetet s fejtegette a bennök megnyilatkozó felfogást.

C S A R N O K.

Nagy Imre élete és munkássága.

(Folytatás.)

Mint látjuk az ő gyermek-ifjú évei is ugyanolyan viszonyok, körülmények között folytak le, mint például Arany Jánosé. Az egyszerű, csendes, magyar vidéki városban, ugyanazon befolyások hatása alatt állott, mint nagy költőink legtöbbje. — Egészséges, magyaros gondolkozást tanulhatott környezetétől s a legelső dolgok, a mik maradóbban érintették lelkét, mely már eleitől fogva szemlélődésre, ábrándozásra hajlott, — a magyar alföldnek képei, tárgyai, alakjai voltak. Magyar szellemmel, levegővel szívhatta meg magát, a mi pedig nagyon fontos körülmény, ha tekintetbe vesz-

szük, hogy az első benyomások a legállandóbbak szoktak lenni s összehatásukból fejlődik ki mindaz, a miből később a szellemi munkálkodásnak jelleme, alapszínezete kialakul.

Hogy Nagy Imre nem volt közönséges lelkű ember már gyermekkorában sem, azt föl kell tételeznünk már abból kifolyólag is, hogy túl vágyott szűkebb hazája határain, mert talán már akkor érezte, hogy valamikép többre született, mintsem hogy szülővárosában, más nemesebb, merészebb vágyakat, ideálokat nem ismerő emberek példájára, élje le életét.

Ilyen körülmények között hova vihetett volna útja másfele, mint Debrecenbe, amely város régi időktől fogva központja volt a Tiszavidék szellemi életének, nem egyszer általános befolyást gyakorolva irodalmunk irányára, fejlődésére is (az u. n. debreceni iskola, melynek egyik célja a magyaros versformáknak föllevenítése volt). Debrecen felé vonták vágyai Nagy Imrét is. 1832-ben volt, hogy elhagyta szülővárosát s Debrecenbe ment, hogy tovább folytassa tanulmányait s a »debreceni Minervák rózsás és liliomokkal ékes berkeiben« áldozhasson a Múzsáknak. S jó helyet választott. A debreceni collégium levegője akkortájt még talán inkább mint valaha, nagyon alkalmas volt arra, hogy azokat, kiket az irodalom, a költészet szeretete vitt falai közé, e szeretetben tovább is megtartsa, nevelje. A nagy nemzeti újjászületés áramlata a sokszor maradinak és elzárkózottnak ítélt főiskolában a tanuló ifjúság életébe is mozgalmasságot, eleveniséget vitt. Neves tanárok, köztük Péczely József állottak élén, s különösen ő volt az, a ki mint a magyar nemzeti irány erős híve és hirdetője, közvetlen hatást gyakorolt a tanuló ifjúságra. Nem céloim itt részletesen kiterjeszkedni azokra a dolgokra, melyekben az akkori kollégiumi ifjúság szellemi élete megnyilatkozást keresett, de elkerülhetetlen, hogy habár röviden is, de foglalkozzam a kérdéssel, hogy milyen hatással lehetett Nagy Imrere az új környezet, melybe 1832-ben került. Előnyös volt-e az tehetségének további fejlődésére s ha igen, mennyiben. Annál inkább is szükséges e kérdést megvilágítani, mert úgyszólván egész további életpályája a kollégiumban folyik le az iskola falain belül.

Annyi bizonyos, hogy költői munkásságára csak buzdító hatással lehetett Péczely Józseffel való összeköttetése, ki mint a tehetségesebb s az iro-

rodalom és költészet iránt kedvet mutató tanítványok pártfogója, Nagy Imrét különös figyelmére érdemesítette. Erről alább bővebben lesz szó. Új környezetét és életét egyébiránt a következőkben rajzolhatjuk meg. Tanuló társai között bizonyára nem egy volt, a kit hasonló vágyak lelkesítettek, mint őt. Ezekkel legalább, úgy látszik, hogy eleinte másokkal sem keveredett gyorsan szorosabb ismeretségbe. Mindenik életrajzírója úgy említi, hogy magábavonuló, hallgatag természetű volt. Lassan melegedett fel valaki iránt, de jó barátai között aztán szívesen eltöltötte az időt. Egyik kortársa Kovács János, egykori kollégiumi professzor a következő érdekes sorokat írja róla: »Két pontban találtam Arany Jánoshoz nagyon hasonlónak: rendszeren mindenik nagyon komoly volt, de ha néha-néha kedve szerint való társaságba került, mindeniknek határtalan kirugó kedve tudott lenni; továbbá mindeniknek az ágya mellett tele volt firkálva a fal, mert ha éjjel valami eszméjük támadt, azt csak a falra írták fel, néha csak egy szóval. Ezeket a feljegyzéseket aztán csak maguk tudták olvasni és érteni.

(Folyt. köv.)

Milotay István.

Különfélék.

Kérjük lapunk azon előfizetőit, kik a második félesztendőre szóló díjaikat még nem küldték el, hogy ezt szíveskedjenek mihamarabb teljesíteni.

A gazdasági tanács még mai napig sem határozott novemberben beadott kérvényünk ügyében, melyben a »Debr. Főiskolai Lapok« számára anyagi támogatást kértünk. De hisszük, mihamarabb megtudjuk már az eredményt s egy szersmind hisszük is, hogy kedvező lesz.

Az eperjesi belmisszió társulat szép vallásos felolvasó estélyt rendezett. Önkénytelen eszünkbe jut ez alkalommal a mi elsikkasztott »Református Ifjúsági Egyletünk«. Mert ez egyletet okvetlen elsikkasztottnak kell tartanunk. A múlt évben az ifjúság a lehető legnagyobb lelkesedéssel fogadta el a megalakításra irányuló eszmét, a kiküldött bizottság az alapszabályokat ki is dolgozta s a tanári karnak átadta s azóta néma csönd mindenütt. Illetőleg ez év elején a főiskolai lapokba Nánássy Lajos irt egy rövid cikket a dologról, mit a tanári kar szíves figyelmébe ajánlott, de nem történt semmi! Istenem, mikor lesz már egy a tanári kar és az ifjúság, ha még ily nemes dolog is elkülöníti őket egymástól?!

A „Csokonai Kör“ mozgalmat indított, hogy a főiskolai oratóriumban emléktáblával jelzi meg azokat a helyeket, a hol Kossuth és a többi nagyok ültek az országgyűlések ideje alatt.

A debreceni szabadságszobrot augusztus hó másodikán leleplezik.

MAUK JÓZSEF

ajánlja,

angol, francia és hazai gyártmányú szövetekkel dúsan felszerelt

férfi szabó üzletét,

izléses és divatos szabású, angol, magyar és diszruhák, valamint papi egyenruhák elkészíttetésére.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

A főiskolai ifjúság részére készpénz fizetés esetén 5%-os árkedvezményt ad.

Piacz-utca 12. Stenczinger-ház.

Kovács József

borbély- és fodrász-terme
Debreczen, Piacz-utca
a városházával szemben.

Van szerencsém a collégiumi ifjúság becses figyelmét üzletemre felhívni, hol is

40% árkedvezményben részesítem a mélyen tisztelt ifjúságot.

Figyelmes és tisztességes munka.

Tisztelettel
Kovács József,
borbély és fodrász.

FEKETE JAKAB

uri divat, fehérnemű és kalap üzlete
Debreczen,

Főtér, Kistemplom mellett.

Tisztelt vevőim szives figyelmébe!

Ujdonságaim közül ajánlom az alant jelzett cikkeket feltűnő olcsó árban:

Valódi angol, olasz, gráci és honi gyártmányú kalapok és cylinderek, fehérneműek, bali ingek, kézelők és gallérok, chikkes nyakkendők, francia batist és vászon zsebkendő, elegáns angol férfi esernyők, Jäger tanárféle alsóruhák és harisnyák, karlsbádi férfi cipők különlegességek, bali lackcipők, Zachariás-féle bőrkezttyük, vadászsapkák, kocsitakarók, francia és angol illatszerek, pénz-, szivar- és cigaretta-tárczák, ezüst sétatbotok, minden a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Kérem szives látogatásával szerencsétetni, hogy alkalmam legyen üzletem szoliditására, pontos és gondos kiszolgálásáról személyesen meggyőződni.

A collégiumi ifjúságot 5% árkedvezményben részesítem.

Olcsó szabott árak.

Legalkalmasabb és leghasznosabb ajándék.

PAPIRKERESKEDÉS

és

KÖNYVKÖTÉS ZET.

Sötét kamra díjtalan használatra.

Tessék árjegyzéket kérni.

Hasznos időtöltés. Kellemes szórakozás.

A tanuló ifjúságnak 5% engedmény.